אור ה' — הדרוש הא'

הדרוש הא' אם העולם נצחי במה שיבא: כבר יראה שיש פנים הרבה מההראות לצד החיוב מהם כל המופתים והטענות שחשבו קצת הפלוסופים לחייב קדמותו וזה שכל הדברים שהראו בהם פנים לבטל התהוותו. יבטלו גם כן הפסדו וזה מבואר בהם מאד ומהם שאף בשנניח חדושו והתהוותו הנה למה שמהמציאות בעצמו טוב כמו שהתבאר בזולת זה המקום הנה אם כן העדרו רע ולפי שהתבאר שהרע לא יניע מאתו יתברך והוא דבר גם כן המוסכם בדברי רז"ל אמרם אין דבר רע יורד מלמעלה יתחייב אם כן לפי מה שיראה שהעדרו נמנע ואין עדיין לנצחיות זולת זה ומהם למה שהתבאר בטבעיות שההפסד הטבעי יבא מצד החמר לא מצד הצורה וזה כשיגברו הכחו' המתפעלות על הכחות הפועלות ואמנם יתכן זה במה שיש בו הפך ולפי שהוא מבואר בגרמים השמימיים שאין בהם הפך הוא מבואר שאין להם סבות ההפסד. ולפי שהגרמים השמימיים באמצעות תנועותיהם וניצוציהם פועלים ומשפיעים מה שבכאן הוא גם כן מבואר שאי אפשר בו שיפסד למה שהפועלים בהם תמידיים נצחיים ומהם שאחר שהונח היות ההויה הכוללת רצונית הנה יחוייב אם היתה נפסדת שיהיה הפסדה רצונית גם כן ועם ששנוי הרצון אי אפשר שיוחס לו יתברך הנה רצונו הכולל הוא ענין בלתי מצויין בטוב המוחלט הנה מכל אלו הפנים יראה מצד העיון שהעולם נצחי במה שיבא והנה יסכים בזה פשט הכתובים אמר ואתה יי"י לעולם תשב כסאך לדור ודור רמז באמרו כסאך לפי מה שיראה אל השמים כאומרו השמים כסאי ואמר וישב יי"י מלך לעולם והוא ידוע במלך שהוא מן המצטרף וזה שהמלך מלך במלכות ואמר יי"י ימלוך לעולם ועד ואמנם לצד השלילה יש גם כן פנים מההראות מהביא למה שהונח העולם הויה כמו שקדם ומפורסם מהם שכל הוה נפש יתחייב אם כן לעולם שיהיה נפסד ומרב' למה שנראה בגרמים השמימיים תנועות הפכים כאלו תאמר שקצתם מתנועעים ממזרח למערב וקצתם ממערב למזרח וקצתם תנועות רבות מורכבות הנה יראה שההפסד אפשרי בהם ואם הוא אפשרי הוא מחוייב שיצא אל הפועל בזמן מה כי המאמר בשיהיה אפשרי בעצמו ולא יצא אל הפועל לעולם הוא נמנע הנה אם כן הפסדו מחוייב וכבר יסכים בזה מאמר א' לרז"ל אמרם שיתא אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב והנה לפי שיש פנים מההראות לצד החיוב ולצד השלילה ראוי שנברור בהם הצודק מהבלתי צודק ונאמר אמנם הטענה הא' לצד החיוב הנתלה במופתים אשר חשבו לקיים בהם הקדמות הוא מאמר בטל למה שכבר התבאר בהם שלא יחייבו אותו אבל התבאר חדושו במה שאין ספק בו ואולם חב' הנתלים בהקדמת האומרת שהרע לא יגיע מאתו יתברך הנה להיותה בקשר תנאי והוא שלא יגיע ממנו בעצם אבל יעבור שיגיע ממנו במקרה הוא בהכרח החומר הנה לא ימנע מפני זה העדר העולם מהכרח החמר וזה שלא יגיע הרע ממנו ית' בעצם אבל במקרה מצד המתפעל ואמנם הג' הנתלית בטבע הגרמים השמימיים שאין להם סבות ההפסד למה שאין בהם הפך לא תתן האמת בדרוש וזה מפנים מהם למה שנמצא בהם הפכיות בצדדי התנועות כבר יעבור בהם שהוא נמשך

לעצמותם ואם היה שנעלם ממנו טבעם להפלגת מרחקם ולזה יהיה חיסור אשר בנו עליו טענתם רעוע ונפסד ומהם כי כשנודה שאין לו הפסד בטבע הנה למה שהוייתם והתמדתם רצוני כמו שהתבאר במה שקדם הנה לא ימנע אפשרות הפסדו ומהם שאם קובל שההפסד בגרמים השמימיים נמנע הנה לא ימנע הפסד מה שבכאן וזה כי למה שמצבי הגרמים השמימיים משתני' תמיד הנה כמו שאיפשר בחלק המיושב שישחת כן איפשר בכלו הנה למה שהבטול הזה לא יחייב אפשרות הפסדו אל לא דבר ואולם הד' הנתלית בהיות ההויה רצונית לתכלית ההטבה שלא יצוייר בטוב המוחלט הפסד כולל רצוני הנה היא אמתית בעצמה אלא שלא תתן האמ' במוחלט שלא יפסד העולם להגיעה אל הטוב ממנו להיות הולך מהלך השלמות אל עולם אחר כמו שאיפשר בזה שאנחנו בו וכמו שקדם ואמנם מה שיתאמת בטענה הזאת הוא שאי איפשר הפסדו אל לא דבר ואולם פשט הכתובים לא יחייב גם כן נצחיותו למה שלא המשיך אלא הכסא לדור ודור וזה שבהתמדת הדורות לא יפסד כסא ״״ אבל באבדן הדורות יעבור הפסיד הכסא וכן המלכות יתמיד בהתמדת העולם באמרו לעולם תשב כ״ש אחר שיפסיד אל לא דבר והמלכות נצחי ואולם הטענה הא' לצד השלילה הנתלית בהקדמה האומרות שכל הוה נפסד הנה יתבאר בקלות בטולה למה שכבר הכו על קדקדה ולא התבאר אמתותה ועוד שאם הודינו בה לא תתן האמת אלא בהויה הטבעית לא בהויה רצונית ואולם הב' הנתלית בהפכיות הנמצא בגרמים השמימיים וששההפסד מפני זה אפשרי בהם הנה לא תתן האמת על כל פנים וזה שלא יחוייב מחלוף התנועות הפכיות בהם בעצם למה שהתבאר בהם שההויה בהם רצוניות והיתה על צד ההשגחה להשלים מה שבכאן ועוד כשנודה שההפכיות נמצא בהם הנה כמו שהיתה ההויה בהם רצונית לתכלית ההטבה כן איפשר וראוי שתהיה ההתמדה רצונית לאותו תכלית בעצמו ואולם המאמר לרז״ל שחייב חרבן זמן אחר כן כשנשתכל בו יחייב התמדת העולם יותר אם להגבלת זמן החרבן כאמרו וחד חרב שאלו היה חרב לעולם אחר השתא אלפי לא היה מקום להגביל זמן אלף אחר וזה מבואר בעצמו ואם לאמרו חרב כי שם חרבן לא יפול על העדר ולזה יראה שהם יחייבו התמדתו אם במים אם באש וקבלו היותו זמן מוגבל חרב ולזה העולה מכל מה שנאמר חיוב נצחיות העולם במין רוצה לומר שלא יפסד אל לא דבר אבל איפשר שיפסד אל עולם אחר כשילך זה ממני מהלך השלמות אלא שנראה שמה שהעידו רז״ל בזה הוא חרבן מה שבכאן זמן מוגבל אבל בגרמים השמימיים לא חייבו דבר ולזה יותר ראוי שיאמר בנצחיותם באיש לפי דרכי התורה וכל שכן עם מה שהתבאר מציאות נצחיות כאיש בזמן תחיית המתים כמו שקדם ודי בזה בדרוש הראשון.